

LA FILLA DEL REI BARBUT

Comedia folk-lòrica de la Plana castellonenca,
per a representar en retaule de ninots-titelles.

M. SEGARRA RIBÉS.

LA FILLA DEL REI BARBUT

Manuel Segarra Ribés

LA FILLA DEL REI BARBUT

Col·lecció Facsímils, 4

Edita: Publicacions de l'ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA
Avinguda de la Constitució, 284
46019 València
avl@gva.es - www.avl.gva.es

Disseny de la coberta i tractament digital: Espirelius

Impressió: LAIMPRESSA CG

ISBN: 978-84-482-4789-8

Depòsit legal: V-4784-2007

LA FILLA DEL REI BARBUT

M. SEGARRA RIBÉS.

A FILLA DEL
REI BARBUT

Comedia folk-lòrica de la Plana castellonenca,
per a representar en retaule de ninots-titelles.

A la memòria de
J. PASQUAL TIRADO
pare de "Tomba-Tossals"

PROEM

PROEMI

(Abans d'alçar la cortina
s'ouen per dins unes passes;
ix la INFANTA, que és molt fina,
trau el nas, i diu aixina,
fent melindres i carasses):

-Nobles dames i donzelles
que al convit haveu vingut
a gojar les meravelles
de la Cort del Rei Barbut:
Cavallers que plens de ciencia
oblideu la serietat
per a viure la ignocencia
de la eterna novetat:
Pollastres de mentirola
que feu lo que no és pot fer,
puix esteu a la cassola
quan esteu al galliner:
¡No sigau tocats de l'ala
i no em mireu de reüll,

que no és cap funció de gala
la festa que aci ens acull!

Per més que a la Cort estiga
plena de solemnitat,

jo porte la sang antiga
del Poble que m'ha infantat.

No tinc pasta de merengue
ni soc alfanic primet;
no tinc altre perendengue
que les trenes que m'han fet.

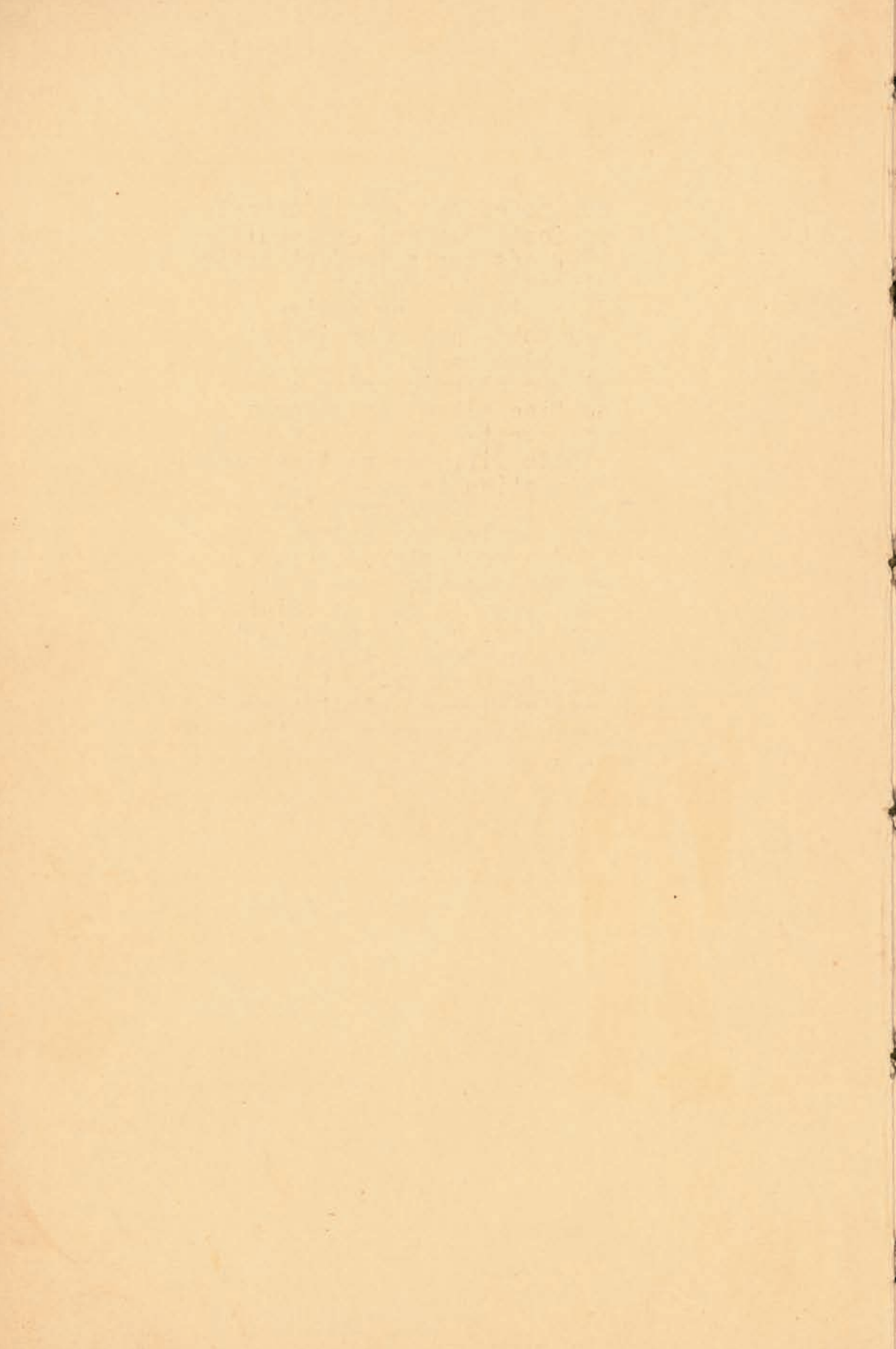
Vullc dir, que no tinc manies
i la etiqueta no em plau.

¡Ja tinc massa galanies
a les sales del Palau!

Podeu protestar, o riure,
segons vos vinga de gust,
que també la por és lliure
aci dins, com és molt just.

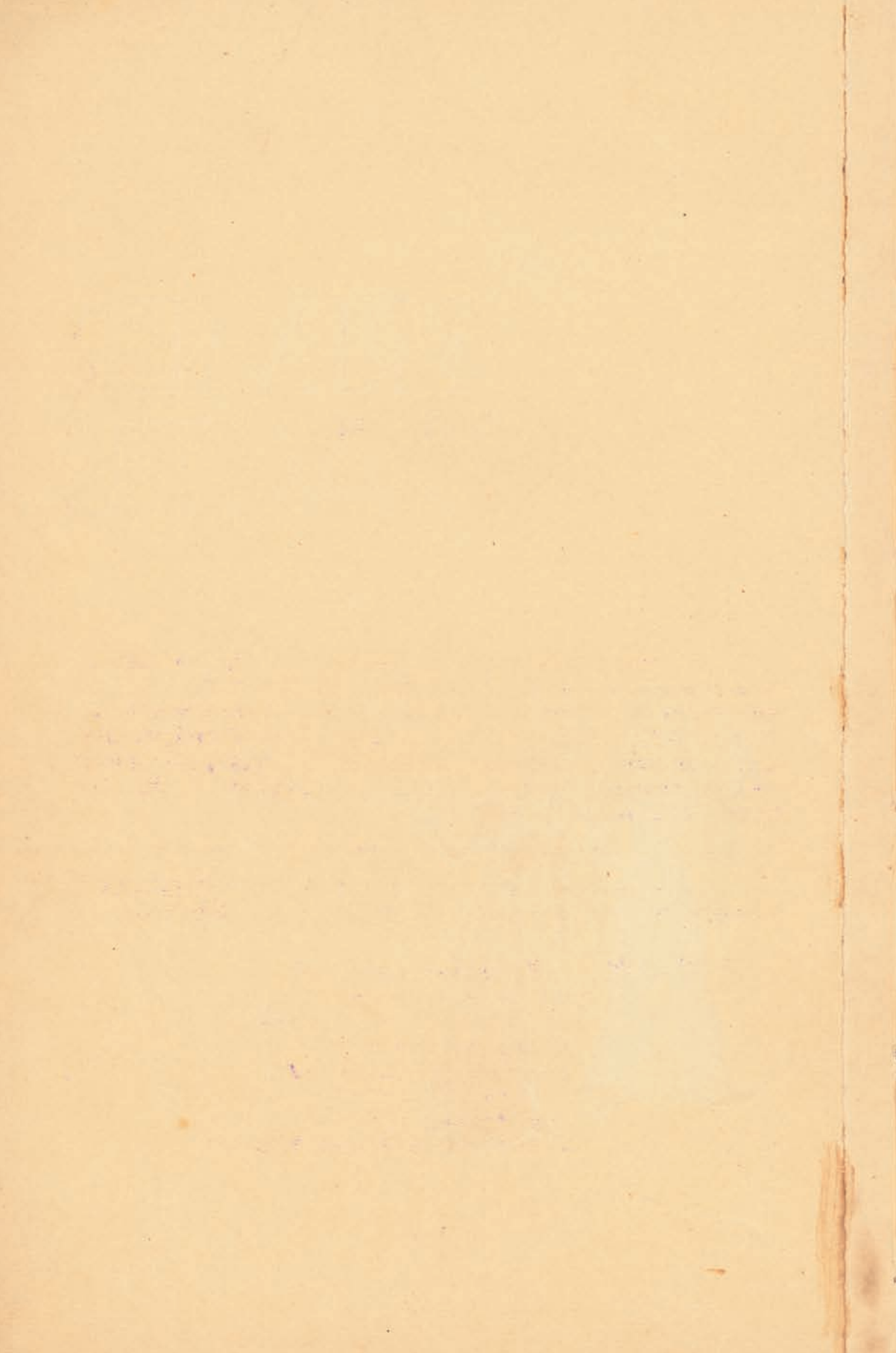
Pero no feu de notari
i vullgau notar-ho tot ...
¡que vindrà el bibliotecari
i vos pegarà un cartxot!

... ..

PRIMER ACTE

PRIMER ACTE

Escéna d'una cambra particular de la Infan-
tona Merilde, en el Palau del Rei Barbut. A la
esquerra de l'espectador, en segon terme, accés al
dormitori. A la dreta un gran finestral, ample,
que quedarà il·luminat quan se indique, pel que's
veu el camp. Un gran silló de repòs i un ta-
buret del mateix estil.

En alçar-se la cortina estan la Infan-
tona i Josepa Maria assegudes al silló i al taburet.

JOSEPA MA.- Princesa preciosa
de cabells com l'or,
no vullc vore't trista,
anima el teu cor,
que prompte, Princesa,
vindrà Primavera
com heraut d'Estiu
i ens portarà amb ella

i amb les seues flors,
algun jove de gentil presència
fill d'algun gran Rei
vestit de burell,
la capa brodada
i el semblant molt bell,
que voldrà sempre vore't contenta,
cantant i rient,
en el seu casalici a tothora,
maridada amb ell.

INFANTONA.- ¿Com no vols que jo estiga tan ^{(tega} mús-)
si me passe els dies en este castell,
i tan sols amb la teua companya,
els meus dos germans
i el meu pare vell?
Que els meus dihuit anys,
Josepa Maria,
estan ja cansats
de vore a tothora
des d'eixe balcó
la mateixa brossa,
els mateixos troncs.
Sols una vegada,
passada que fora
una gran tronada,
trobant-me jo assoles
cercant caragols
per la dreçereta
que hi ha en la Cucala,
baix de la cantera
del molí del Bou,
vaig trobar a un home
montat dalt d'un matxo
que, indirectament,
me parlà de amor.

JOSEPA M^a.- ¡Amor, i en un matxo...!
Te assegure jo,
(i això que als meus anys

hom diu que ja el cor
no manté caliu),
que si un bon garbí
me enviara a Amor
com va fer amb tu
en eixa ocasió,
¡Montat en un matxo!,
com a un catxerulo,
cobrant-li jo el fil,
l'agarre pels nassos,
me faig amb el mulo,
me faig amb el home
i el caseu amb mi.

Dis-me, dis-me, Princesa fermosa
de cabells com l'or,
¿I era jove el donzell, i templat,
com la flor d'espigol?
¿O era lleig, i pigòs, i garçat
com la figa pal·lera?

INFANTONA.- Ni era lleig, ni bonic,
ni pelut, ni pelat,
ni gentil, ni favat
com punxosa figuera;
era un home com altres molts hi ha
que disfracen les seues passions
amb dolços parlars
i amb fines raons.

JOSEPA M^a.- Conta'm, conta'm,
Princesa fermosa
de cabells com l'or;
conta'm, conta'm
la teua aventura,
que estic tota en punxes
per saber-ho tot.

INFANTONA.- Calma't, calma't,
volguda donzella
Josepa Mariana,

no pergues l'alè;
calma't, calma
la teua impaciència,
que va la contalla
de l'amor aquell:

(*) -Com en mi és costum
quan vaig per montanyes
en eixos quefers
que a mi tant m'agraden,
anava habillada
com un pastoret.
I me diguè el home:

GARTXOLÍ.- Escolta'm, xiquet,
¿Es aquell el castell
on el Rei barbut és?

PASTORET.- No es deixa de vore,
Senyor principal
que en eixe cavall
de cos i patà
fins açí ha vingut,
que qui tal pregunta
ni dorm ni pastura
per estes montanyes.

GARTXOLÍ
(despectiu).- No sóc de la terra
de les arxilagues,
que jo sóc del plà,

(°) En començar este diàleg deuen d'apagar-se les llums de l'escenari e il·luminar-se ro-negament la perspectiva del camp que s'hi veu pel finestral. En ella seran convenientment col·locats el PASTORET, que és un ninot palés a la Infanta però habillat com de sagal, i GARTXOLÍ montat en un cavallot com de picador de bous.

del plà que s'esten
a vora la mar.
Si tu, pastoret
tan viu i despert,
haguères passat
qualcuna vegada
pel Plà de les Vaques,
sens dubte que al vore'm,
hagueres besat
aquestes patades
que deixa el cavall
-(que encara que matxo
pareix, non és tal)-,
i amb gran reverència
hagueres cridat:
-"Déu guarde la vida
preciosa del gran
Gartxoli, lo Príncep
del Plà i Cenillar!"-
¿I tu, pastoret,
òn vius? ¿Com te diuen?

PASTO-

RET.- Jo visc a la Cova de les Ferreries.
Malvestit, mon pare, se passa les dies
menjant i dormint al costat de s'amada,
la guapa, bonica i altiva Cucala.
Pobrets som; les nostres aquestes montanyes
sols crien rabosses, furons, sangrantanes,
coscolls, garroferes i molt margallò,
i a l'ombra dels arbres alguns rovellons.
I encara que hom diu que es un lladre mon pare,
té el cor tan rebò, tan tendret i blanet
com formatget blanquet.
Ix tan sols de casa quan la dona seua
a llàgrima viva plora alguna pena.
¡Ai, llavors! Saltant pels seus límits i fites,
arrassa al seu pas els sembrats i collites
i, amb forta remor, desfan els bancals
els cudols i branques que ell porta al davant,
i entrant al Millars, vadejant per la Rambla,

arrublix el Plà i atravessa la Plana,
i amaina a la fi quan arriba a la mar.
Aquest cas demostra, com diu el refrà,
que no són els tratges els qui fan als frares,
que al home més sant
tocant-li els seus drets,
pot alçarte les barres,
deixant-te mocat.
Jo l'he acompanyat
qualcunes vegades
i així he corregut
quasi tot lo Regne
que té el Rei Barbut.

GARTXOLÍ.- És molt gran i fermós
eixe Regne?

PASTORET.- És molt gran
i molt ric, puix s'esten,
abarcant tot lo plà
des de vora a Oròpesa
fins Canet i La Vall;
i, com ric, no hi ha un altre en la Terra,
puix va dir un gran savi llunyà
que si tota la planúria aquesta
la regara amb profit el Millars,
la farie una verda floresta,
rica font de diners i menjar.
Però, segons diu mon pare,
té molts anys el Rei Barbut;
tot ho estalvià en les guerres;
i els seus vassalls, al seu gust,
campant per les alqueries,
ni li treballen les terres
ni li paguen els tributs.
I com no més té dos fills
a qui més mec i més ruc,
si no troba prompte un home
dispost a casar-se al punt
amb la Infantona Merilde,

se tindrà que alimentar
el pòbre i vell Rei Barbut
de dàtils de gos i figues.

INFANTONA .- I, llavors, posant-se,
molt alt de polsera,
me diguè el golafre:

GARTXOLÍ.- ¡Pòbre Rei Barbut,
cabut i capsot;
te fa manca a tu
un gendre com jo!
I tu, ratolí,
que has tingut la sort
de trobar-te amb mi,
te ho agrairé
si me vols servir,
pagant-te en argent.

PASTORET.- Ho faig de bon grat
i a servir-lo estic.
Digau; sóc manat.

GARTXOLÍ.- Dis-me, puix, pastoret,
si tu saps si hi ha algú
que a la Infanta Marilde
vaja fent-li l'embuc.

PASTORET.- Com no siga un cuquello
que li face "cuc, cuc",
dels de més, que jo sapia,
no rondine ningú.
Quan era una poncelleta,
si que estava enamorada
de l'airet, l'airet, l'airet,
... l'airet de la matinada.

GARTXOLÍ.- Jo volguera que anares
d'un repent al castell
a portar-li unes lletres

a la filla del Rei.

INFANTONA.- Vaig pendre la lletra;

(*)

volant com el vent
me puge a un cormull,
me lleve el capell
i me deixi lliures,
flotants, els cabells,
i apareguent dona,
vaig cridar-li:

-¡Eh!

Gartxolí del Cenillar,
la filla del Rei Barbut
amb tu no se vol casar
per que éres gartxo i pollut.

(S'apaguen les llums de la escena enmarcada pel finestral i torna a il·luminar-se de nou el escenari)

JOSEPA M^a.- ¡Ai, què bona, què bona
la teua aventura!
¡Què risa que m' dona!
Puix veig al del matxo
boixat, esglaiat,
el rabó entre cames,
tornant-se'n al plà
amb la cúa feta
i amb tres pams de nas.

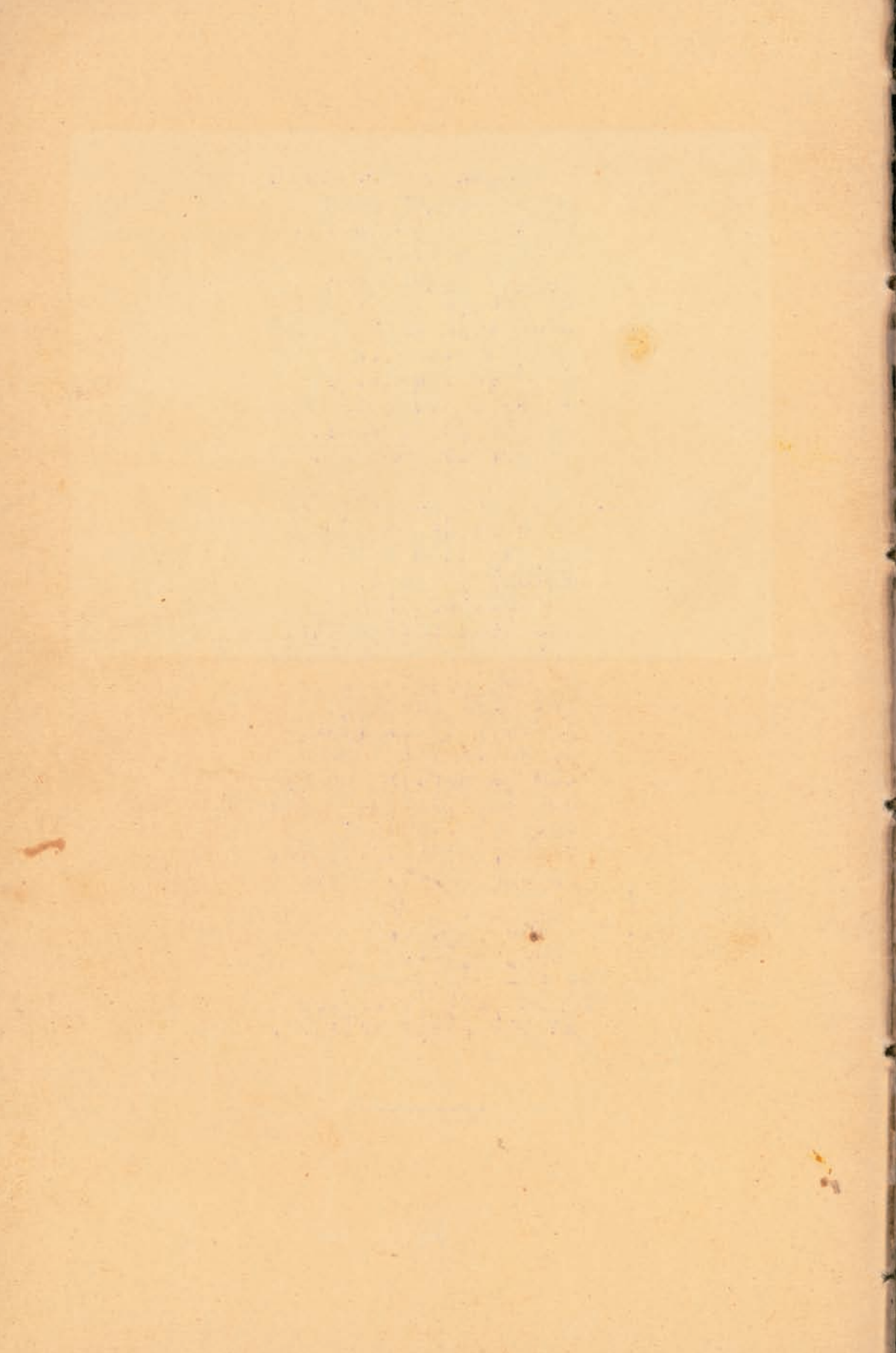
INFANTONA.- La seua supèrbia
torsuda intenció

(*) Mentrestant, el Pastoret va realitzant els moviments que la Infantona Merilde va referint, és a dir: puge el Pastoret a un alterò, se lleve el capell del cap i li cauen els cabells pels muscles.

obtinguè el menyspreu
com fermaler gos;
puix jo t'assegure,
Josepa Maria,
que me fondrà amb l'home,
si Déu me'l envia,
quan veja en els fets
noblesa de mira
i fé en les raons;
si se'n vé a ma casa
cridat per l'amor,
no per la fogassa.

JOSEPA M^a. - Ja m'has posat tota
de carn de gallina
de cap fins a peus,
erissà la pell,
d'escoltar atenta
els teus parlaments.
Pare Sant Cristòfol,
el nostre Patró,
Princesa ferrosa
de bucles com l'or,
te enviarà a l'home
que es mereix ton cor;
que és Patró dels jòvens,
amo del fadrins;
voràs, Sant Cristòfol
té que fer-ho aixís.

INFANTONA I
JOSEPA M^a (cantant), - "Que vingue,
que vingue,
que ací l'esperem
amb un plat de figues
i un got d'aiguarent".

ACTE SEGÓN

SEGON ACTE

La escèna representa el pati d'armes del palau del Rei Barbut. A un costat, damunt d'una taula o escalò de pedra, una gavia amb cucs de seda.

INFANTONA (portant un manoll
de fulles
de morera). — Ja vos porta el dinar la vostrama
del jardí tot farcit de rosers,
de clavells, de poleo i tisana;
la vostrama
que us vol de tot cor,
cor i coradella
com jo sé voler
a qui me rodeja.
D'eixe jardí meu
en l'arbre que pose
mès cura i plaer
és en la morera,
que per als cuquets

-els meus cucs de seda-
me dona el menjar
quan torna el bon temps
i l'Abril aplega
i és temps de gojar
de la Primavera.

Sou, cuquets, els nets,
renets, taranets,
retataranets
d'aquells altres cucs
que un dia em portara
mon pare volgut
quan jo era xiqueta
i anava a costura
amb la cistelleta
i la mestra em dia:
"¿Quina randa fas?".

Cuquets d'una cova
que se va trobar
fent-ne correrries
per les cresteries,
per los cingles alts
de prop del Dessert.

¡Cuquet del meu cor!
Del meu cor, cuquet,
que me donaràs,
a més del cadars,
fil per a peixcar
quan vinga l'Estiu;
la seda torsal
filada per mí
que s'emportarà
lo meu teixidor,
mestre en lo brodar
i en teixir sabut,
per fer-me un brocat
de vellut

o una mantellina
de randa tupida
que als ginolls m'aplegue
i pugui lluir- la
anant ben templada
a totes les festes.

Menja, menja, cuquet xiconiu,
que sols fas que tragar i tragar...
Prompte vindrà dia que, trobant-te tip
ja no tindràs hores per a treballar
en fer-te una cambra i en tancer-te dins.

I abans,
tots els angelets
que hi ha per el Cel
vos rodejaran
i vos cantaran,
com dolces falzies,
belles melodies,
antigues cançons
de bressol.
Vos vestiran d'or,
d'ensomni i d'argent
de cap fins als peus,
vos posaran ales,
i Déu, nostre Pare,
vos farà maretetes
i tindreu fillets,
que és de tots els fets
la cosa més santa i més bona
que, com vos, ambiciona la dona
d'arribar a ésser.

Finim la cançó
de fil i cotó.
I en agraïment
a quant m'ha donat
el cuc de la seda,
jo procuraré
que els meus descendents
treballen, i abans
d'anar al treball

no maten el cuc
bevent i fumant
com aci és costum.

I aci, asseguda
al vostre costat,
amb vostra companya,
me pose a filar.

(fila i cantu-
rreja).

.- "Figueroles, no vages assoles
a la missa de Sant Agustí,
que hi ha un frare que pique bartxoles
i amb les batistoles
te farà fugir."
batistoles

(Eixen el Rei Barbut i els seus dos fills, que
com diu la Infantona en el primer Acte, són mig
mecs i mig rucs.)

REI.- Solteu d'una vegada
lo joc del tres en ratlla;
és precis que vos parle;
vingau-vos cap aci.
Deixa el fus,
Infantona volguda,
i acostat a mi.

INFANTONA.- Finida és ja la tasca.

CASSE(a Tahor).-(Que m'has fet saragata;
¡Me deus set orellons!)

INFANTONA.- De genolls als teus peus
Senyor Rei, pare meu,
ja me tens
a escoltar dels teus llavis
el savi consell.

TAHOR(a Casse).-(No t'atures, germà,
que si el pare s'esbarra
isa senyora mà

agarra una espardenya
o agarra algun bastó,
ens donarà un repàs
com per a anar tres dies
o quatre de racó).

REI.- Heu de saber, fills meus,
que el vostre pare
se troba ja molt vell.

Jo, que sempre he segut
fort, més dur que l'acer,
que viure me pensava
més que cul de morter,

!he fet figa!
i ja put a estantís.
No puc mantindre'm dret.

Aquest braç
era fort com la rella
i a tot enemic
fea cantar borrega;
mes hui ja no val res;
pareix com d'alfaníc;
és moll, palés al fang.

De gom a gom
estic tip d'alifacs;
me tremolen els polsos;
estic trencat;
per la dolor del rèuma
vaig tot descopronat;
i, a la fi, ja se sap
lo de "a caldera vella
bony o forat".

INFANTONA.- No te figures tendre,
pare beneït,
no tens que patir,
que per a cuidar-te,
en lloc de la mare
Déu me deixà a mi.

REI.- ¡Ma filla! ¡Ma dona!...
Eres, Infantona,
volguda filleta
de pel de panolla,
un àngel, com ella...

INFANTONA.- ¡Ma mare!...
Era guapa i bona
com Mare de Déu
de la Vallibona.
Tenia unes mans
molt blanques i fines,
i tenia uns ulls
com a dos petxines,
i tenia uns llavis
que eren tot perfum;
clavells i gerànis...
En els brassos seus
m'acaragolava
com gos falderet
i m'acaronava
besant-me al naset,
i amb goig me cridava:
"¡El meu capollet!".
I les seues mans
les entrecreuava
fent la cistelleta,
i engronsant-me a mi
com una campana
que volta llaugera,
per a fer-me riure,
pegant sorollons,
sempre me cantava
la dolça cançó
del "Ninc, nonc.
Ninc, nonc,
¿Qui s'ha mort?
Lo Retor,
que li diuen
En Manel...
de la mel, de la mel, de la
mel..."

I aquelles rialles
i aquells carinyets
que fees als fills,
¡No s'obliden, mare!
...Volguda mareta, i qué prompte
te va cridar Déu,
deixant-nos assoles,
mareta, p'anar-te'n al Cel!
¡Al Cel, a menjar,
com els angelets
que són bons xiquets,
coquetes amb mel!
... ..

REI.- Com vullc que de mi també
gardeu sempre bon record,
i pensant que d'un repent
el meu pare, d'eixanglot,
morgué pel mes de Setembre,
he dicidit en dos parts
partir lo que és lo meu regne
i com que sou bons germans
los meus fills Cassé i Tahor,
vullc que vos tireu a sort.
I per a tu, la Princesa,
garde los millors consells
d'aquesta llarga experiència;
jo te cercaré un rei jove,
te maridarás amb ell;
serás Regina d'un Poble.

INFANTONA.- Siga com tu ho manes,
mon pare i senyor.

TAHOR(per lo baix). -(Tira, i no t'esbarres,
i acabem la fira
com la de Cabanes).

REI. - Dos parts iguals farem
i tirarem palletes.

TAHOR.- ¿I no serà millor
que ho traguem cantant
"Llantugueta d'ansisam,
oli, vinagre i sal?"

CASSE.- O al "Confitet roget,
dintre d'un baulet?"

REI.- Deixeu-vos ja d'embolics;
a fer... palletes, he dit.

TAHOR(a Casse).- (Calla, calla't, germà,
no siga ja que el pare
no mos envie als dos...
als dos... a fer menades.)

REI - Ja estan. Qui ara traga
(oferint les palletes). la palla mes llarga,
la part de la serra;
qui tingue la curta
la part de la murta,
la part de la mar.

TAHOR. - ¿I lo marge mitger, òn serà?

REI.- Puix mireu: En nit clara d'Estiu
quan aplega Agost
i fa més calor,
mirant als estrells
en el firmament
hom veu un camí,
camí blanquinós,
camí com d'arròs,
que pareix de llet;
camí de Sant Jaume,
nomena'l la gent.
Seguint-lo, i a plom,
baixant una ratlla,
molt m'enganyaria
si aquesta no anara
per Senda la Palla

fins dalt de Fadrell,
per baix del Pf Gros.

I si per tot ell,
ben fonda i ben ampla,
se fa una sequidta
que arrive a la vora
del riu de Millars,
ella podrà ésser
lo marge mitger.

¿Ja esteu preparats?

CASSE.- Ja ho estem, pare.
¿Qui traurà la sort?

REI.- La traurà el major,
puix que ja per ésser-ho
toca en primer lloc
el traure la palla.

INFANTONA.- Permeteu, senyor,
que jo fique fava:
Està be, que en dret
que l'home ha donat,
siga el fill major
el primer en tot.
Però, ben pensat,
dis-me, Rei Barbut,
que eres tan lletrat:
¿No és el darrer fill
qui ha tret dels seus pares
el menor profit?
Es més: Jesucrist,
¿No ens digué que els últims
seran els primers
al Regne de Déu?
¿I no l'imateu,
Vos, que sou tan just,
tan just i sancer,
fent que lo darrer
en traure la sort
siga el fill major?

REI.- Tens molta raó,
filleta sabuda;
aixís ho farem,
i vos prega el pare
que, passat el temps,
al fer lo mateix
amb els vostres fills,
siga el fill menut
quí traga la palla
primer que ningú.
Agafa:

CASSE.- La llarga,
la part de la serra,
la de la montanya.

TAHOR.- La curta és la meua,
la part del cenill.

REI.- I ara, meus dos fills,
heu de millorar
els erms i malees
que vos he deixat.
¡Hi ha feina a fer!
Heu de treballar
amb força i coratge.

CASSE, (remu-
gant, al seu germà).- (¡Per a eixe viatge
no calen alforges!)

TAHOR(a - (Puix els dos de monges
Casse). o els dos de canonges.
Si tu no treballes
vaig a la granota,
a lo meu ullal
de la Barrassota).

REI.- I lo vostre pare,
per que la mampresa
pugau soportar,

envià una lletra
ahir, a un gegant
que té lo seu cau,
segons me digueren,
allà per la Cova
de les Maravelles.

En ella li pregue
que ens done la mà.

Es el caporal
d'una colla d'homens
a qui més templat
i més esforsat.

INFANTONA.- I, digau-me, pare:
¿Es molt alt i gran
eixe galifant?

REI.- És molt gran.
Aparegué un dia
que es fea un porrat
hom no sap d'aon.
Hom diu que si és fill
de Penyeta Roja
i de Tossal Gros.

CASSE.- Però els de la colla...

REI.- Són homens de bo,
que prompte seran
al nostre costat
per l' hora que som.
Ells miren al cingle
de la Botalària
quan li pega el sol.
Deuen ser al caure.

INFANTONA.- Si m'ho permet Vos,
mon pare i senyor,
abans de que apleguen
eixos homenots

me'n vaig a ma cambra
per a asear-me un poc,
rentar-me la cara,
les mans i el bascoll.

REI.- Podeu anar, filla.

(Se'n va la Infantona i a seguit comença a sentirse un soroll, paregut al que fa una gran pedregada)

-¿Sentiu quin soroll?
¿O és una tempesta
amb rellamps i trons?
¿O és un huracà
que fa tremolar
el bosc i els cantals?

TAHOR.- Les aus s'escaroten
i fugen, volant,
brunzint i xillant
com a condenades.

CASSE.- Mirant i voltant
no veig columbrar-se
per ninguna banda
ni el llamp, ni el rellamp,
i és ras com la espasa.

INFANTONA (Des de la balconada
de la seua
habitació).- ¿Què és la remor eixa?
¡Ai, germà, germà,
mira lo que va
per dalt la Cervera!
Un núvol s'acosta;
un tossal pareix,
el de la Galera,
germà, sembla ésser.

TAHOR.- ¡Germana, Infantona!
Eixe Tossal és...
¿Noyeus que per baix,
penjant als seus peus,
porta al Mercader?

INFANTONA.- ¡I, quins cabriols pega!

UNA VEU.- ¿Què és açò?

ALTRA VEU.- ¿Què passe?

UNA VEU.- ¡Quina por...!

ALTRA VEU.- ¡Quin pisme...!

INFANTONA.- ¡Què bell espectacle!
Pare, ¿Vos no ho veeu?

REI.- ¡Si quasi no em veig!
¡La pallola aquella
que tingué l'hivern
deixà la desfeta
en el meu ull dret!

JOSEPA Ma., eixint tota escarotada, com
tots. (Com tots, menys el Rei Barbut i
la Infantona).

-¡Ai, mare, senyor,
quina por que tinc!
¿Que serà el dimoni
rabut i capsot
que vindrà per mi?

TAHOR.- Ja plou, ja plou...
gotetes amb ou.

CASSE.- Ja plou i fa sol...

INFANTONA.- La Mare de Déu està en Borriol.

TAHOR.- Ja plou, ja plou...

CASSE.- Ja plou, i fa lluna.

INFANTONA.- La Mare de Déu està en Catalunya.

UNA VEU.- ¡Quina pols!

ALTRA VEU.- ¡Quin vent!

JOSEPA M^a.- ¡Ai, lo meu justillo!

REI.- ¡Atxíss...! Em tabuixe
i agafe el moquílló.

INFANTONA.- Ja s'aixeca el tossal,
ja s'atura, i d'ell baixen
homenots com gegants.
¡I què fort que mos parlen!

UNA VEU.- El primer és molt alt.

ALTRA VEU.- I li seguixen altres.

(Se sent, fora, una veu potentíssima:)

-iii Tomba-Tossals!!!...
iii...ba-Tossals!!!...
iii...Tossals!!!...
iii...Sals!!!...

(Josepa Maria se tire als peus del Rei, fol·la de pasme)

JOSEPA M^a.- ¡Senyor, Senyor...!
¡Amb devoció,
agenollats,
brassos en creu;
preguem a Déu!...

¡Açó és molt gran!

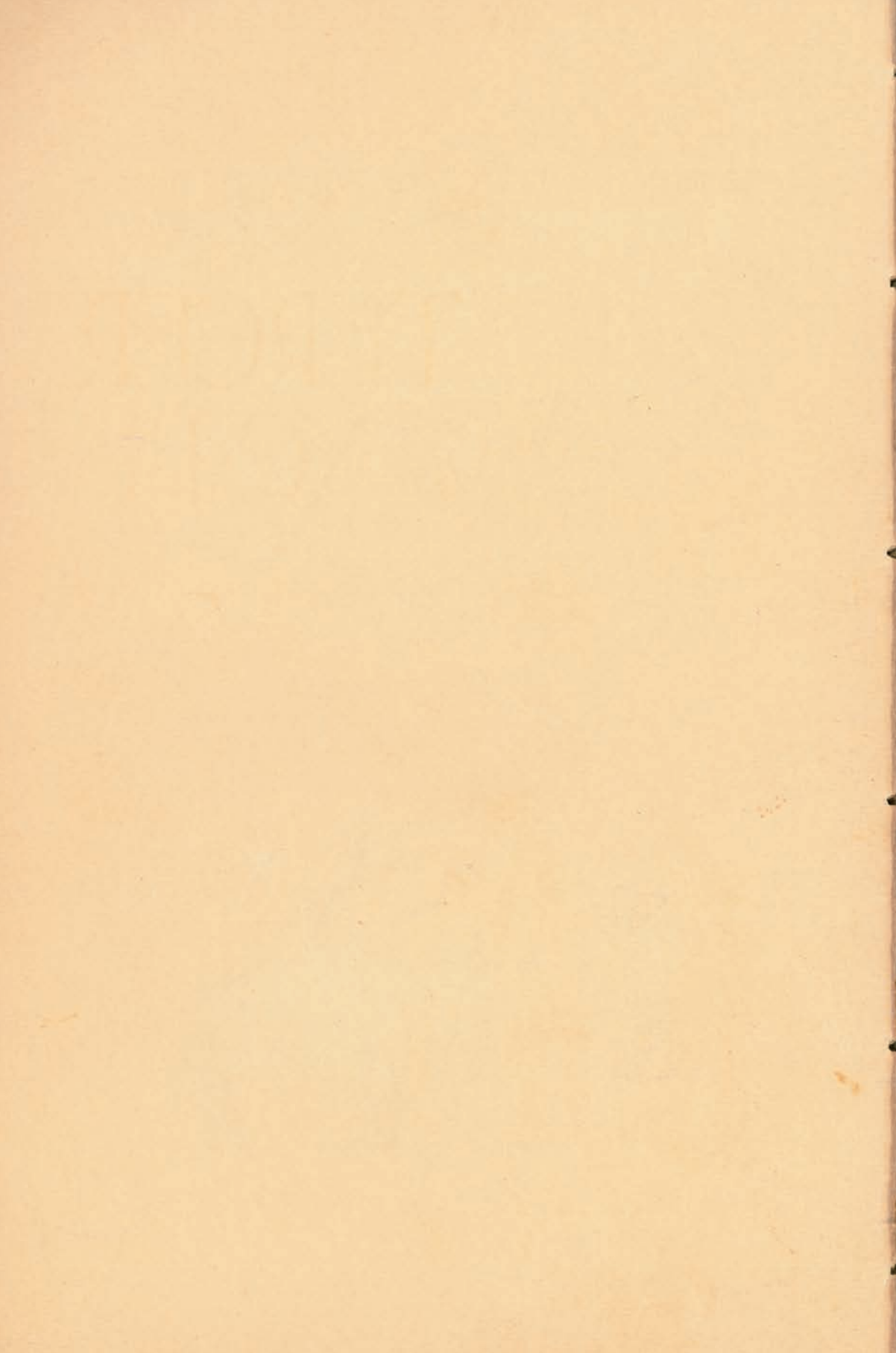
4
(Segixen escoltant-se, ressonant pels fraus
i barrancs, les veus de Tomba-Tossals)

-i...Tomba-Tossals...!
i...Tossals...!
i...Sals...!

JOSEPA M^a.- ¡Açò no és cosa terrera!

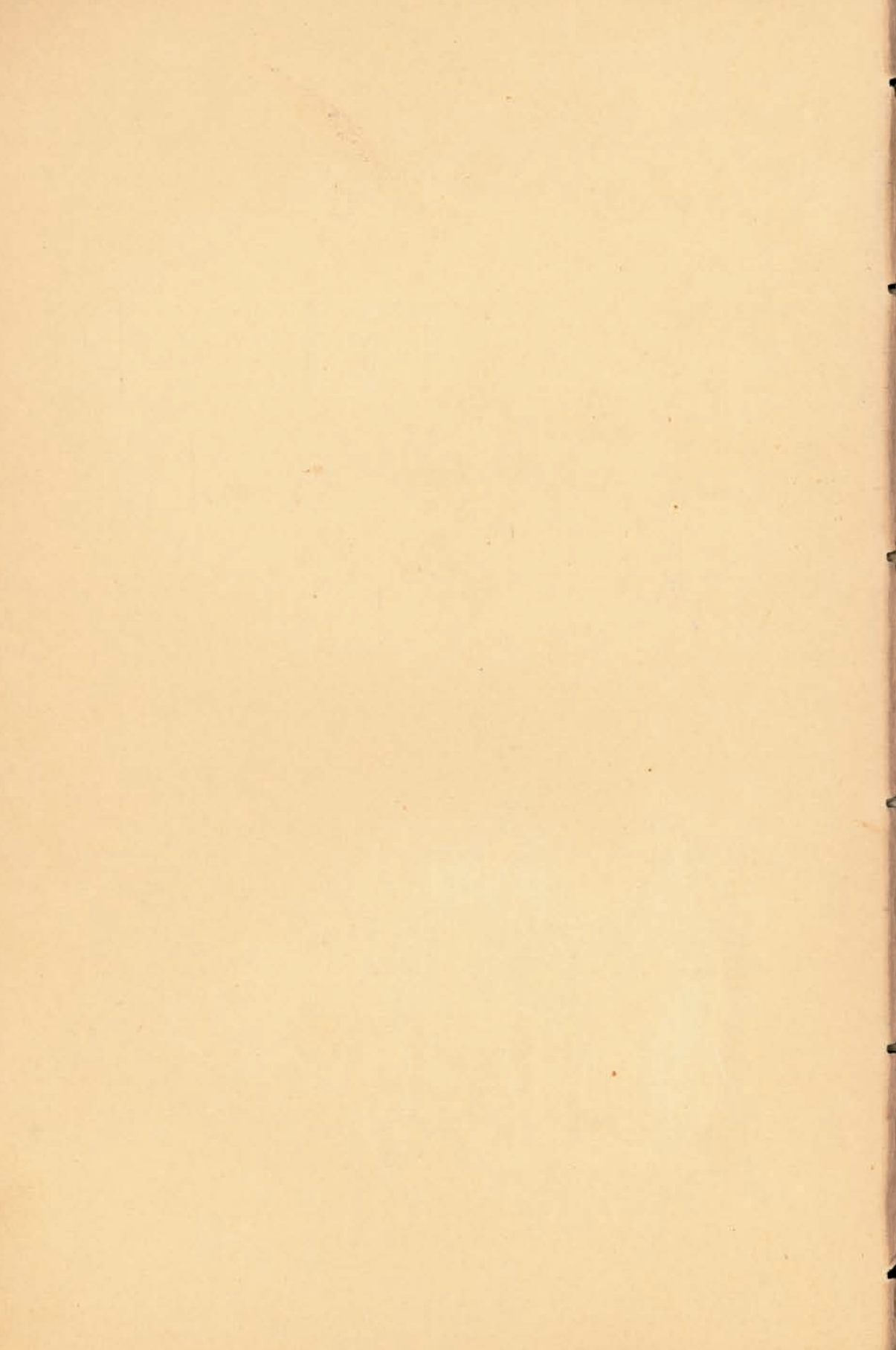
REI.- ¿No ho ha d'ésser, si és lo ressó
del Tossal de la Galera?

TERCER ACTE

TERCER ACTE

La mateixa decoració de l'acte anterior. Són en la escèna els mateixos personatjes, però situats adequadament per a rebre als de la colla. La Infantona és la que no està en escèna.

En alçar-se la cortina entren els de la colla, i mentres avança Tomba-Tossals cap al Rei Barbut canten els seus acompanyants la següent antiga cançó popular: - "Senyor Rei, ja som ací,
 tiro, riro, tirorí.
La palla i les garrofes
per al seu rossi,
i les coses bones
les vullc per a mi."

REI.- Esforçats varons
que heu vengut ací,
hòmens de gran bo;
a lo meu palau
benvinguts sigau.

TOMBA T.- Déu guarde la vida
per bé del sabuts
del casal i regne
de lo Rei Barbut.
Digau-me, Senyor,
maneu lo que us plau.
¿Com sou de salut?

REI.- "Cutipliu, cutiplau".

TOMBA T.-¿Com va de diners?.

REI.- Fregint i menjant.

TOMBA T.- ¿I los seus xiquets,
els vostres Infants,
tots acampen bé?

REI.- Pujant i baixant,
cantant i rient.
Bé. Com rabossins,
sempre a la montanya.

TOMBA T.- ¿Sempre a la Montanya?

REI.- Sempre a la montanya.

TOMBA T.- Digau-me, ¿A que van?

Rei.- Van a vore el temps.

TOMBA T(Cantant).- "¿Quin temps fa?

TOTS ELS DEMÉS.- Plou i neva,
plou i neva.

TOMBA T.- ¿Quin temps fa?

TOTS ELS DEMÉS- Plou i neva
i nevarà."

TOMBA T.- I ara que columbre,
entre esta gentola
no està vostra filla,
la bella Infantona
de cara de nina,
de pel de panolla.
¿Què és troba malalta,
Senyor Rei Barbut,
la volguda Infanta?.

REI.- ¿Ma filla? Un moment
se'n entrà a sa cambra;
prompte sortirà.

TOMBA T.- Si Vos ho permetes,
fent-li serenata
nos la cridarem.

REI.- Com ella honorat
jo me trobaré
amb los vostres cants.

TOMBA T.- Puix avant. Anem:

(Avancen tots els de la colla i baix de la finestra de la cambra de la Infantona, canten).

-Dalt d'un pí,
hi ha un molí
que repica
el tamborí.
Va a la una,
va a les dos;
va a les tres,
va a les nou.
Herba seca
per al bou.
El bou i la vaca
rosseguen la estaca,
i el Pare Vicari

s'ha comprat
un relicari.

De que sí,
de que no,
de Vicent
el Guitarrò.

Vicent, Vicent,
els bous se'n van
a la font de Periquet.

Matarem un pardalet;
si és de or o si és d'argent,
que ixca la Infanta de repent".

(IX a escena

la INFANTONA.- Salude a tan bons
i tan fins vassalls
amb veneració.

TOMBA T.- Amb gran reverència
als teus peus d'arrop
ems postrem, Princesa.

INFANTONA.- Jo la mà vos dono,
com me correspon.

TOMBA T. (Apart).- (La vida, la llum...
és el sol
lo que porta en els ulls
la Infantona al meu cor.)

REI. - He fet que vos criden
a la meua vora
per que me precissen
els vostres consells
i l'ajuda vostra.

TOMBA T.- Ahir, allà al capvespre,
quan la lletra vaig rebre,
i ésser tan honorat,
vaig demanar-me al punt:
¿Què seba li courà
a lo gran Rei Barbut?

INFANTONA.- (i I què melosa veu,
(Apart). i què fi lo parlar,
i ... què caiguda d'ulls
que té lo galifant!)

TOMBA T.- Mana lo que vullgues,
bon Rei i Senyor,
que de coroneta
a servir-te som.

REI.- Puix vullc, i ja és hora,
de que tot lo regne
sigà transformat,
que per hui aquest terme
està abandonat
i plé de renocs.

Regat pel Millars,
que es faja un jardí,
el millor del món,
per a fer criar
la dolça taronja
i el bon albercoc.

I als punts a on ara
sols tenim fonolls,
ben arreballat,
se facen collites
de fessols i blat;
que ben treballat
fot eixe terror,
molt reprompte siga
un riu de diners.

TOMBA T.- Ja de dalt a baix
capgirat el veig
com un calcetí
el seu terme, Rei.
Per mí està fet ja;
i los companys meus
tots se esforçaran

per a fer-ho bé
i no quedar mal.

ARRANCA PINS. (Avançant unes passes i posant-se
davant del Rei).- Sóc Arranca-Pins

i jo en tinc més força
que quatre rossins
i dotze cavalls.

Vos arrancaré
en uns quants grapats
totes les malees
i los coscollats,
totes les carrasques
que hi ha per lo plà.

Sols vos deixaré
un tros de pinar
vora a la marina
per a que la gent
humil i senzilla
puga anar allí
amb sana alegria
a fer un arros
amb pato o conill
les festes d'Agost.

I oblidant les penes
i amb gran escarot,
gojen de les festes;
i, jovens i vells,
pegant quatre crits,
i torrats com ceps,
al fer-se de nit
xillen de goig plens:

"Mos quedem... Mos quedem..."

(Se retire, i avança Bufa-Núvols)

BUFA-NÚVOLS.- Jo sóc Bufa-Núvols
i a on siga precis
soc l'amo del temps;
i lo meu bufit
per fer vent o ploure
ja el tinc amanit.

(Se retira Bufa-Núvols i avança Caguème)

CAGUEME.- Jo, Senyor, sóc Caguème,
i faig lo que puc.
Si tots mengen, jo menge;
si dormen alguns
jo me pose a roncar...
Si un cartxot s'escapara
de les mans del gegant,
serà sempre Caguème
qui l'arreglarà...

TOMBA T.- Jo remouré les terres;
i, on hi hagen clots
cudols posaré
d'algun alteró
i no hi hauran basses;
i per a tornar
la part alta en horta
faré un cullerot
al mig de la Rambla
amb un paredó
per baix del Saloni
arreglant l'aigua
que és pert a la mar.

REI.- ¡Què bo i humil sou!
¿No sents gents d'orgull
per lo molt que vals?

TOMBA T.- L'orgull no val res.
Per a que ho vejau
jo vos contaré
tot el parlament
que en certa vegada
la canya orgullosa
i el voladoret
en un humil casa
tingueren; col·loqui
que l'avia Sussana

quan jo era menut
sempre me contava:
-Era nit gelada,
nit freda d'hivern,
de les que te deixen
gelat com la neu.

Amb colzes de ceps
i remulla seca,
vora a la foguera
d'un pobrissó lar
la canya orgullosa
poruca es trobava,
plorant i plorant,
per que prompte anava
a cremar-se al foc.

Voltant els seus ulls
cercant salvació,
damunt de la post
trobà, riallera,
bledana, enflocada,
a la humil canyeta
que era sa germana.

- "Canyeta, canyeta,
¿recordes de mi?,
al mateix caixer
de sequia mitgera
de prop del Molí
naixquerem les dos...

Jo estava plena
de floquets i llistes
verdetes, boniques,
fermosa, lluenta.

Però un dia un home,
mai prou malait,
amb un corbellot
m'arrancà de allí,
i en feix, amb més canyes,
bramant i glapint,
sucosa de sava,
bossant més pecats

que el rabo partit
d'una sangrantana,
me portaren al poble veí,
per al sendemà
en la processó,
de gaiato simbòlic servir.
Llavors me vaig vore
presidint un rogle
de dos rencs de canyes,
i anava contenta
més erta que un fus,
perquè me creia
que aquella alegria,
que la gent hi féa
era en meua honor...

Quan passà la festa
a l'oblit vaig ser,
i plena de pols
i bruta de fem,
vaig caure a la casa
d'un cansalader.

Alli, per a estèndre
rencs de botifarres
vaig aprofitar
fins que per lo pes
tota em vaig badar.

Despres, en granera
me van transformar,
nugada a unes palmes
i tapant-me el nas
de pudor que feen
el fem i les mans.

Quan ja no els servie
me van foradar
per dins tots els nucs
i per a colar
fent de colador
me feren servir;
i encara el lleixiu
cantava al eixir:

- "Riu, riu, riu, ... riu, riu".

Però d'un xafó
me han trencat pel mig
i tirada al foc
moriré a la fi.

I tu, ¿Com, canyeta,
i éssent tant relletja,
te trobes encara
tan ben col·locada?

-Jo era secallosa,
i en aquell caixer
tot tu te ho menjaves;
lo teu i lo meu;
als teus peus patie
mentres t'engronsaves.

Puix bé: Cert matí,
van vindre uns xiquelos
com a teuladins
i amb mi i altres canyes
un fil i un paper,
fent un catxerulo,
amunt me pujaren,
quasi prop del Cèl.

Mes sempre pensava:
"No sóc rés; norrés."
Vaig estar tan alta
fins que un colp de vent ,
fent un remolí
va trencar el fil,
i aquell catxerulo
partit, descuat,
al mig d'un camí,
com tu, va a parar.

I va voler Déu
fer-me lo regal
de que me trobara
una bona mare
que en això passava
tremolant de pena
d'haver plorat tant

per un angelet
que portava al bras,
amb monyo rullet,
però secallós,
enfermís, mustiat,
trençat de color.

I a la dona aquella
se li obrí lo cor
i li digué al nen:
"Mira, fillet meu,
no plores ja més,
que ara la mareta
amb esta canyeta
te farà un joguet".

I amb tallats papers
de mil coloríns
feu un molinet
molt bellugadís
al rematament,
i va fer de mi...

INFANTONA.- ¡Un voladoret,
un voladoret!

TOMBA T.- ... Un voladoret
que era el gran plaer
d'aquell angelet.

Pensava la pobra
que lo seu fillet,
com amb mi jogava,
i estava content,
anava a seguit
a posar-se bé.

Més una nit clara
quan tothom dormia,
va baixar del Cel
l'Angel de la Guarda
i se'l endugué.

De llavors la mare
quan recorda al fill
sols troba consol
quan me mira a mi.

-Calla't, mentirosa,
canya romancera,-
Día la envejosa:
-¡Tu anirás com jo,
com jo a la foguera!-
-Quan l'ama puge al Cel amb el seu nen
llavors... seré canyeta;
per ara sóc ací el voladoret
del fill de la mareta".

REI.- ¡Quina estona més bona
que ens has fet passar!

INFANTONA.- (M'he prendat, puix té el cor
(Apart) més sucós i més blà
que la bresca, i més bo
que la pera tendral).

BUFA-NÚVOLS.- Caporal, vos vullc dir
que vol ploure i es fà tart.

TOMBA T.- Tot lo que voleu
Rei noble i Senyor,
corre del meu conter.
T'assegure jo
que serà tot fet
en un any o dos.

REI.- ¿Ja vos retireu?

INFANTONA.- És promptet encara...

TOMBA T.- És precis que abans
que lo sol se'n vaja
a lo seu joquer
estiguem a casa,
puix hem de sopar,
resar el rosari
i aviat dormir

per a matinar,
que tenim demà
que anar a regar.

INFANTONA.-Digau-me, digau-me, Caguème, si saps
si Tomba-Tossals
és enamorat:

CAGUÈME.-Senyora, senyora; le he vist sospirar,
gemecar, plorar,
per l'amor posada
en una Sirena que viu a la mar.

TOMBA T.-Digau-me, digau-me, Josepa Mariana,
si aquesta Infantona
és ja enamorada:

JOSEPA M^a.-La he vista groguenca, quasi mustigada
per l'amor sentida
que li obrí ferida
per l'airet fresquívol de la matinada.

REI.- Puix ja m'escriureu
donant-me les noves
de los vostres fets.
I amb signe d'amor,
(beneint- senyal de la creu,
-los) jo vos beneixo,
i demane a Déu
que siga amb vosaltres.

TOMBA T. - Amb Ell vos quedeu.

(Fan els de la colla una reverència, i quan van
a eixir, el campetxanot Rei Barbut se'n va darrere
d'ells amb tota la seua Cort)

REI.- Anem tots, plegats;
vos acompanyem
fins la olivereta
de llavor grossal

que hi ha en la sendeta
del tercer bancal.

(Ixen tots menys la Infantona, que no se
mou d'on estava, i Tomba-Tossals, que se pos-
tra als seus peus)

TOMBA T.-iAls teus peus, Princesa!

INFANTONA. - ¡Alceu-vos d'ahí,
que heu d'estar mes alt...!

(Tomba-Tossals, tot confús, pren la mà de
la Infantona entre les seues, i la besa)

TOMBA T.- ¡Què m'has dit? ¡Què has dit?...
No et vullc vore trista,
Princesa gentil
de cabells com l'or,
de mans de gesmíl
i de peus d'argent,
floreta d'Abril...

· · · Espera'm, espera'm;
gojòs querubí,
Princesa preciosa,
Princesa encissera,
nineta amorosa,...

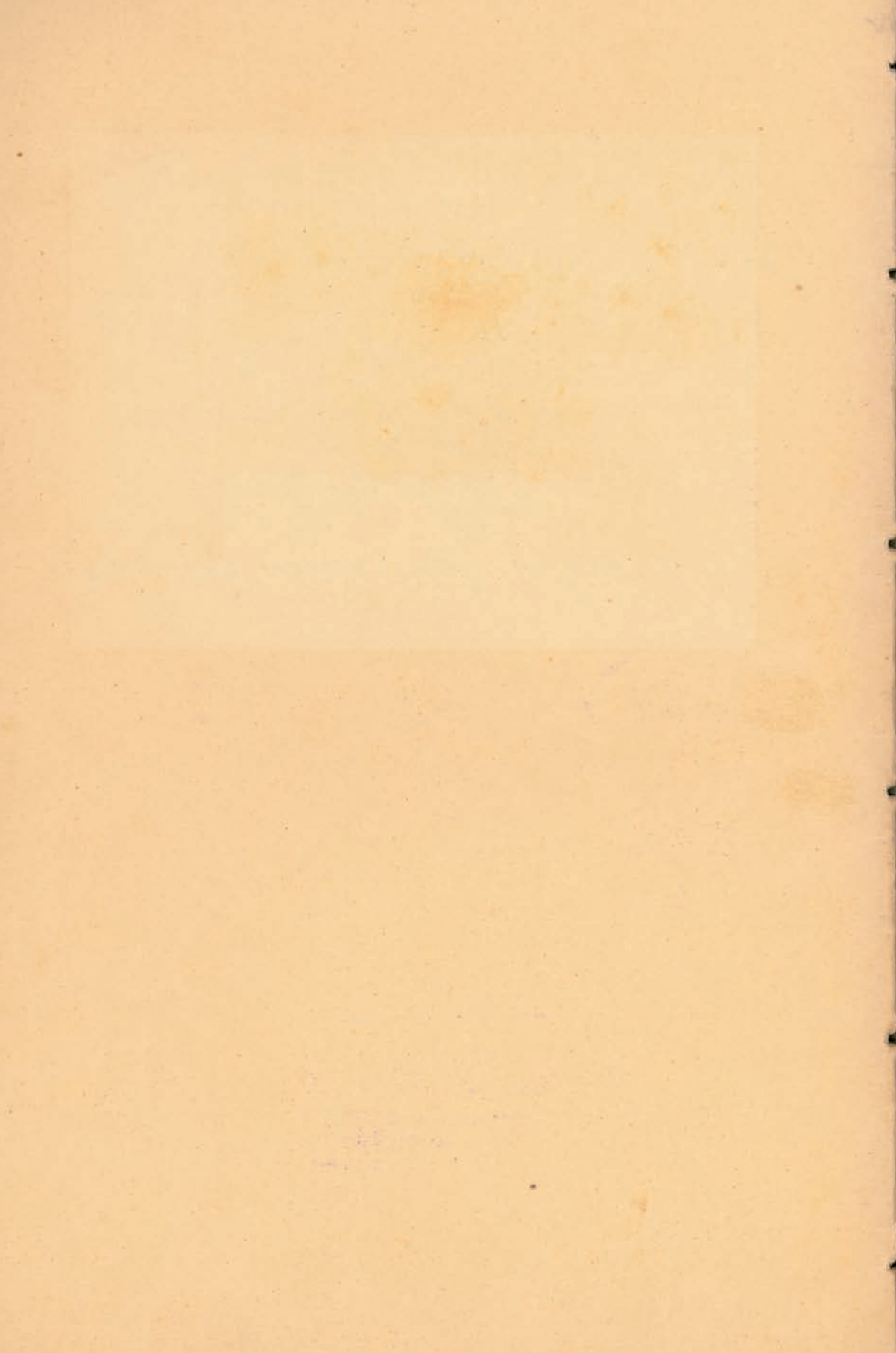
¡Espera'm, espera'm,
que jo tornaré!...

INFANTONA.-iVine prompte, vine,
fermòs cavaller;
ves, i torna; ves-te'n,
que jo esperaré!...

(Torna Tomba-Tossals a besar-li la mà a la Prin-
cesa, i a seguit se'n va).

INFANTONA.-iM'ha deixat assoles,
mareta volguda,
m'ha deixat assoles!...
Si no ha d'ésser meu
ni tinc que ésser seua,
demana-li a Déu
vaja al teu costat,
ben prompte, iMareta!...
Vullc anar al Cel,
al Cel, a menjar
amb els angelets
que són bons xiquets
coquetes amb mel...

(Mentrestant, cauen lentament les cortines).

ACTE
CUART

ACTE IV.

La mateixa decoració que la del primer Acte.
A l'escena s'hi troba assolés el Rei Barbut.

REI.- En el món, Senyor, no hi ha goig cumplit.
Ara que he rebut la bona notícia
de Tómba-Tossals, dient-me que huí
a voré'm vindrà a donar-me un abraç,
que les Columbretes són conquerides,
quan ja la mampresa del galifant
a la fi ha arribat al rematament,
i ja son somesos los meus vassalls,
Barons de Ramell, Taxida, Almalafa,
els Ducs del Censal i del Bovalar,
Senyors de Canet i de Benadresa,
els de Vilamargo i Prohoms d'Estat,
el Duc talponero de la Borrassa,
de Rafalafena i Pla de les Vaques,
els grans Acequiers del Cap de la Plana
'i els grans Castellans, amos dels castells

d'Alonso, Fadrell i de Montornés,
quan ja el Regne meu és arrebatat
i quan per tot ell la gent quan treballa
de ditxosa que és, se pose a cantar,
quan no hi ha ni un arbre
que no es qualle en flor
i al seu temps donar-me
fruits tendrals i dolços
que són un primor,
la Infanta, ma filla,
la flor preferida
de tot el meu Regne
està sempre trista,
entanyinada;
mai se troba alegre;
jo la veig molt mala.
Mirant cap al Cel,
sos ulls s'encresolen,
i, de quan en quan,
al creure's assolés,
gemeca, sospira,
o pega un bufit.
¿Me l'haurà embruixada
amb fera mirada
qualcun mal esprit?

(Aguaita Josepa Maria la cabota, i després ix a
escena)

JOSEPA M^a.-¿Hi ha permís per a entrar, Senyor Rei?

REI.-Passeu vos, si vos plau. ¿I ma filla?
¿Com seguix, com, Josepa Maria?

JOSEPA M^a.-La dolça Infanta
de gola d'asserp,
gràcies a un miracle
de Mare de Déu,
s'hi troba aleshores
moltíssim més bé.

REI.- ¿Que'm dius? ¿Qué content
portes al cor meu?
¿Quàn ha millorat?

JOSEPA Ma.- Voreu com va ésser:
Esta matinada,
ja era a deshora,
quan velant-la estava
i es va despertar.
Pegà una revolta,
gran sospir pegà
i un desespero,
i es ficà a plorar.
Jo llavors, vaig dir-li:
Princesa preciosa,
no amolles la burra
ni deixes la mona
fins que te descules,
puix demà al matí
vullgues o no vullgues,
fent la honor de Cort
i com a Infantona,
hauras de somriure
en la reial trona.
-“¡Jo sols vullc morir-me;
no't moques de mí,
que ja no vullc viure!...
I a aquell que fa burla
d'una desgraciada
el diable li furga.”
-Morir-te, Princesa,
quan demà al Palau
se fa tan gran festa?
-“I essent jo malalta,
¿per qui el goig se fa
quan jo sóc gitada?”
-Puix segons hom diu
per a vore al Rei
demà de matí
ve Tomba-Tossals
a parlar amb ell.

I al sentir el nom
de lo galifant,
amb fort tremolò
me diguè a seguida:
-"Obri la finestra,
Josepa Mariana,
amiga i germana,
que m'entre l'airet
de la matinada
i em bese la pell
tornant-me a la cara
la color i el goig
que en el cor ja senc;
ja em trobo millor".

I canturrejant
despres s'ha dormit
i a gust ha roncat,
i farà mig hora
que s'ha despertat,
i fregant-se els ulls
de llargues pestanyes,
me demanà a veus:
-"Dus-me lo basquiny;
porta'm lo justillo;
les sabates altes
de pell de conill
d'aquells d'a huit-huit;
atansa'm el tratge
color xacolata...
Lo millor que tinc;
vullc estar ben guapa,
puix ja sòc feliç".

REI.- ¡Què rebò i què gran
és eixe gegant,
que ademés de dur
als meus fills, als nassos,
diners a cabassos,
li porta salut
a la meua filla,
la flor preferida

de lo Rei Barbut!
Vaig a vore-ho tot
i a mirar als xics
perquè eixe homenet
prompte estarà ací
i vulc que es presenten
a Tomba-Tossals
els meus dos xiquets
fets un braç de mar.

(El Rei Barbut se'n va, i queda assolés Josepa M^a.)

JOSEPA M^a.- O ès folla, o ès boja
la jove Infantonà,
o l'han embruixada...
... o, jo m'ho columbre
que del galifant
està enamorada.

INFANTONA (Que
ix a escena).- Avisa a la cuina,
volguda donzella,
que m porten menjar.

JOSEPA M^a.- ¿Quin encert, Princesa,
que vols aliments?
¿Quin canvi has pegat?
Ja estas com la poma
de roja i bonica,
tu, que estaves groga.

INFANTONA.- ¿No veus que badalle?
Ves-te'n a seguida;
deixa't de contalles
i ves a la cuina,
que tinc molta fam.

JOSEPA M^a.- Me'n vaig a l' instant. (Se'n va)

INFANTONA - ¡Pare Sant Antoni,
(assoles) què força m'has tret
al saber que prompte
junt a mi el tindré!
Puix quan senc el cor
que bota i rebota
com una pilota
de pell de baqueta
com ho està ara feent,
és senyal certera
que estic ja prop d'ell.

TOMBA TOS. (que
entre en es- Infantona bona
cena) de pel de panolla,
dolça con taronja,
de 'sang de rossi,
Princesa encissera,
ja torne jo ací.
Vullc, senyora, dir-te,
que ja no puc viure
sens la teua amor...
Que eres la que mane
de la meua vida;
de la meua sort.

INFANTONA.- No em beses la mà
que els teus besos cremen
i... ¡Sdc enfadada!
Dos anys he passat
dos anys, sense rebre
de tu ni una carta.

TOMBA TOS.- ¡Merilde, Merilde,
la meua Princesa!
¿Com haguè d'escriure't
si no sé de lletra?
A manca de cartes,
resents t'he enviat;
com sé que t'encissen,
per a Carnistoltes

te vaig fer portar
tres sacs de granotes,
i al fer-nos els amos
de lo Bovalar,
-dia de la Mona-,
llavors va ésser quan
vaig enviar-te el ram
de purots de bova.

Sols te tinc que dir,
que en aquests dos anys
lluny de tu passats
no he pogut dormir,
¡Princesa i senyora!
cercant els teus ulls;
pensant en ta boca.

INFANTONA.- ¡Te crec! ¡També et vullc,
i en eixos dos anys
tampoc he pogut
els meus ulls tancar!...

TOMBA TOS.- Si tu me fas morros
i me fas l'enseta,
te faig cosquerelles;
tens que estar contenta,
puix vas a ésser l'ama
de la cova meua
de les Maravelles.

INFANTONA.- Ben arrasserada
sempre em vullc trobar
al vostre costat.

TOMBA TOS.- ¡La meua Princesa
de boca de nyespla!...

INFANTONA.- ¡Lo meu homenàs!
¡Ai, Tomba-Tossals!...
¿Quí vé? ¿Quí s'acosta?

TOMBA TOS.- Són ton pare, el Rei,
que vé tot mudat,
i els teus dos germans
més erts que un sorell.

REI(Entrant, amb els dos prínceps) -iOh!... ¡Tomba-Tossals!
¿Per quina comporta
o per quin forat,
per quina gatera,
per a **on** has entrat?
¿A lo meu Palau
quan has arribat?
Estic tot confús
i estic enfadat
per que los meus guaites
no t'han albirat;
per que els caragols
no t'han anunciat;
per no presentar-vos
tots los meus soldats
armes, com pertoca
a tan gran vassall.
¿No sabeu que sóc
de vos agraït
i amb bombo i platillos
tabals i clarins
esperant estava
la vostra arribada?
Que eixe és el motiu
d'estar el castell
farcit de banderes,
plé de gallardets,
que amb tot este adorno
pareix a les festes
del carrer Coloro...
Per a no deixar
a la meua cort
amb boca de a pam,
que, plena de punxes
vos està esperant,

haurem d'eixir fora
de lo meu castell
i entrar altra volta
per a fer-ho bé;
per a fer la honor
que vos correspon.

TOMBA TOSS.- Senyor, jo faré
corrents, d'un rebot
lo que vos maneu.

REI (caent- i Si eres tu qui mane!
-li la Puix en veritat
bava). i fent-vos justícia,
sóc jo el teu vassall.
Que els has portat tu
glòria als meus soldats,
la pau al meu Regne,
i a ma casa el pa.

INFANTONA - (Ni manca que fan
(Apart). entre tots nosatros
tants eixugamans).

REI- I en paga als favors
que m'has procurat,
i Demana'm quant vullgues!
(Que et pugà donar).

TOMBA TOSS.- Puix mireu, Senyor;
"Quant més amics, més clars,
i al pa, pa; i al ví, ví":
Açò, Rei, ja ho sabrà.
Sa filleta i jo
som enamorats
com a dos coloms;
ens volem casar
i tancar la porta
per no convidar.

REI.-Jo veig amb bons ulls
eixe casament
si la meua filla
és gustosa amb ell.

INFANTONA.- ¡Sóc gustosa, pare!
Són tan grans el goig
i lo meu content,
que de bona gana,
de feliç que sóc,
ballaria ara
de punta i tacó.

REI.-¡Bò!... I, a tot açò,
vosatros, fills meus,
que sou els hereus
de lo meu reinat,
¿Què cuca ens dieu?

TAHOR.-Puix hem decidit
que, plogue o pedregue,
no volem, Senyor,
que en dos parts partit
desfaces lo Regne,
puix si ho ~~repartíeu~~
entre els dos germans
hauriem de viure
sempre separats,
i a lo tres en ratlla
no podrem jugar.
Volem que lo Regne
siga de Merilde,
i tranquils, ens deixen
amb los nostres jocs;
que jugant a ells,
caçant pixavins,
borinots, parots,
saltant a la sèquia,
a lo gall marí,
o agafant amb visc

ocells, oronetes
a rates pennades
amb un banderí,
passarem lo temps
ditxosos, contents.

REI.- Me pareix molt bé
ja que aixís voleu.
Per vestir un poc
i anar més mudats,
vos donaré un títol
de Compte ó Ducat,
i una renta, curta,
i assoles, com joncs,
en aquest castell
fins que vos canseu
viureu sempre els dos.

TOMBA TOS.- Nosatros, Senyor,
nomes ens casem,
baixarem al pla
i açò deixarem.
I en el Palmeral
de prop de Fadrell,
ben arrebassat,
fundarem un poble
ben fermòs i gran
alçant cases noves,
cases llauradores
de carro a l'entrada,
de gos marjaler,
a on vixca la gent
cristiana i honrada.
Casals enfilats
a tir de cordell
que per tots costats
fins a lo riu Sec
han de vorejar
al Castell del Pla
en el que viurem.

REI.-i'estic plé de goig!
iL'arròs se'm sócarra
que la bona nova
no la sapien tots!
iFills, sóneu a Corts!

(Se sent lo tocar dels caragols. El Rei Barbut s'assome pel gran finestral i mentres sone al pati la marxa del Rei Barbut, que molt bé pot ésser els primers compassos de "Tramussos d'Àfrica, diu lo Rei, dirigint-se al seu poble, que sembla ser al pati d'armes del castell)

-iPoble meu; tots los vassalls;
el reinat del Rei Barbut
s'ha finit; s'ha arrematat.
Els drets i furs seguiran
en la Infantona Merilde
i en el gran Tomba-Tossals
que es maridaran molt prompte,
abans de baixar-se al Plá!
iii! La Plana, per la Infantona
Merilde, i Tomba-Tossals!!!...

(Mentrestant va repetint-se la consigna, perdent-se les veus, parle als seus fills el Rei, i els diu):

-També jo a lo Pla
me'n aniré a viure
al vostre costat.
I si Dèu me done
de nets un sorrat
tornaré de nou
a ésser un xiquet
i com teuladí
jugaré com ells;
los contaré històries
i romances vells,
cantant^{nt}-los cançons,

referint-los fets
de lo nostre poble,
del nostre Castell...

(Mentres cauen lentament les cortines, veus de
nens van cantant):

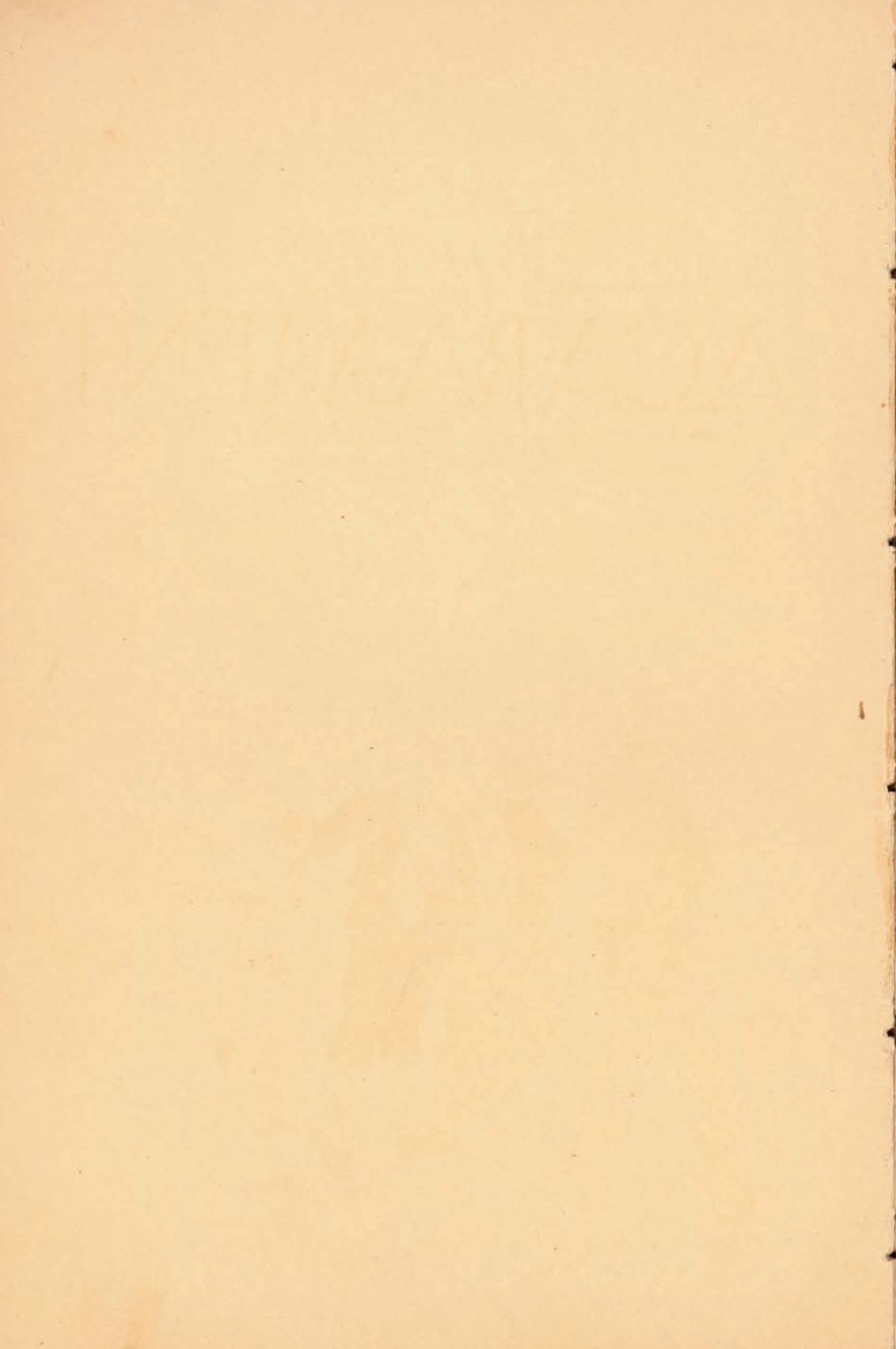
-Carabasseta de paulí.

-Aquí, aquí, aquí.

-Quatre de pa i quatre de ví,
a Peret de l'Almodí.

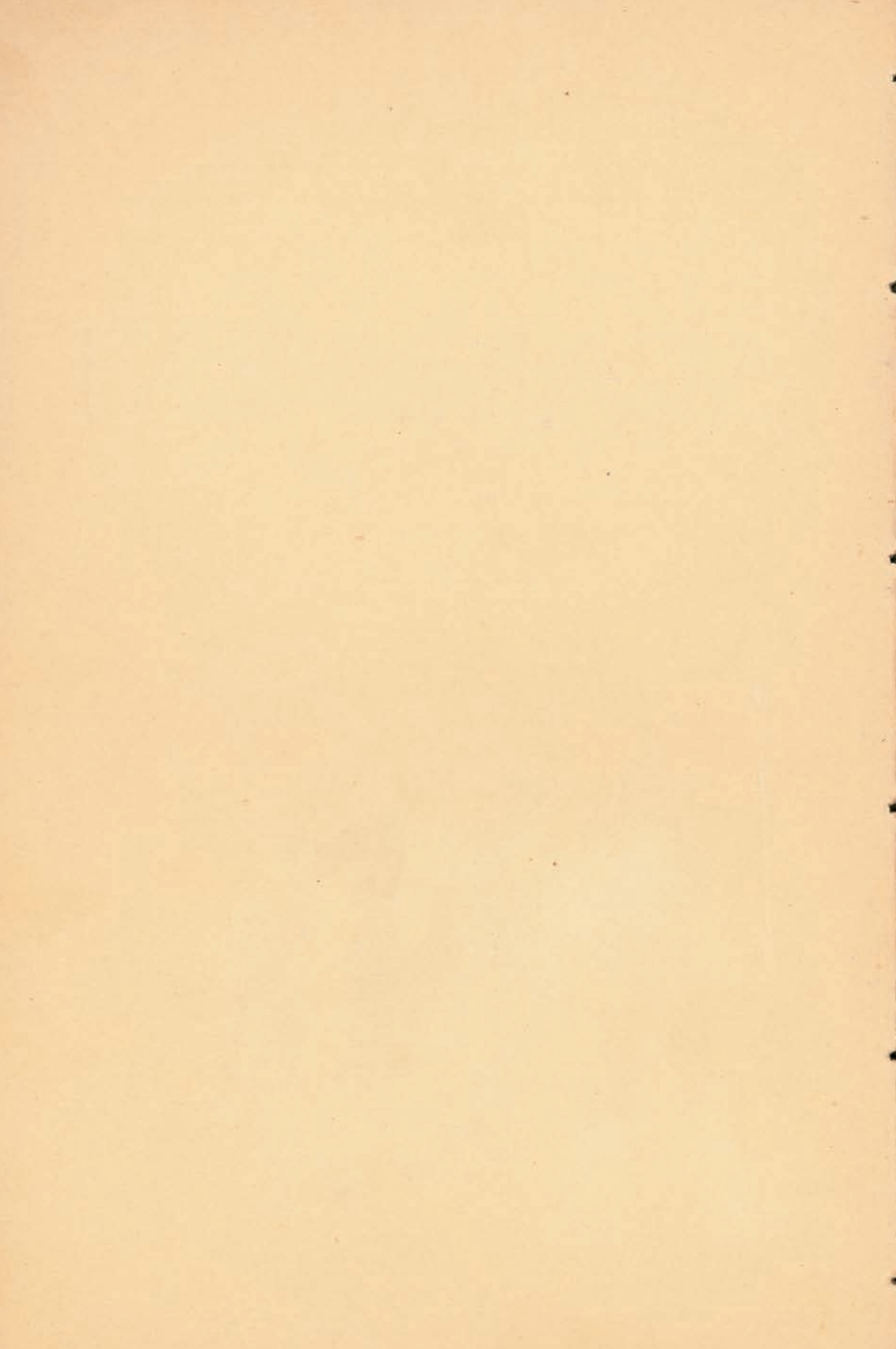
-Que vingue, que vingue
Tomba-Tossals i pegue-li.

-A la rum, rum.
tabalet de fum,
etc., etc., ...
... ..

ACABAMENT

Al començament del sonsonet "A la rum, rum,"
apareix Tomba-Tossals d'entre les cortines i re-
cite, acompanyat pel remor de la cançò, el

ACABAMENT:

-Cavallers,
"Bon pit, bon cànem".
Hom diu
que Tossal Gros,
Penyeta Roja,
són els meus pares.
No. Que sóc fill
d'un llaurador
bò; de la sòca,
que el nomenaven
Josep Pasqual,
-"Pepe Mirona"-;
un hòme honrat
i molt llegit;
enfervorit
i enamorat
de cor i lleu
d'aquella mare bona, sancera,
que tots volem:
La Nostra Plana; la SANCTA TERRA.

-Cavallers,
"Bon pit, bon cànem".

(Quan ja no hi ha més remei
perque tot va de remat,
parla la filla del Rei,
i diu el següent comiat:)

-Un enamorat antic
del poble de Castelló,
ademés molt bon amic
de la bona tradició,
per donar novella vida
a les rondalles pairals,
va fer la historia fingida
de l'heroic TOMBA-TOSSALS.

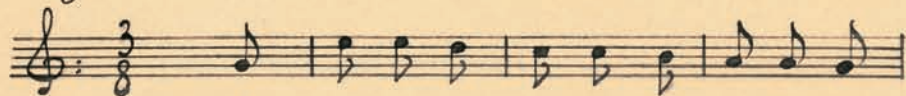
I per fer-li la parella,
un castellanenc com ell
ha fet la historia novella
del meu cor de cascavell.

Si tinc la cua de palla,
el foc a les mans teniu:
Més atorga qui més calla;
però, si us plau, ¡aplaudiu!

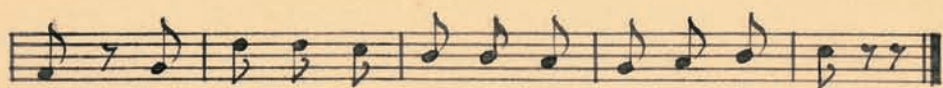
MUSICALITZACIÓ

Allegretto

Que vin-gue, que vin-gue que a-ci l'es-pe-

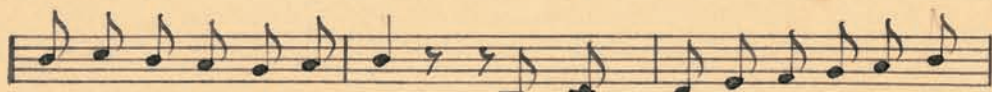

-rem amb un plat de fi-gues i un got d'ai-guar-dent.

Allegro

Fi-gue-ro-les no va-ges ar-so-les a la

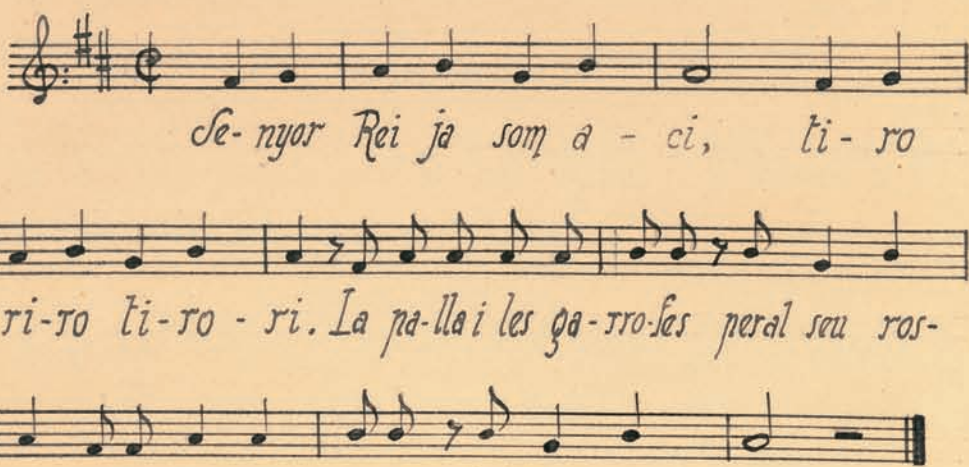

mi-sa de Sant A-pus-ti que hi ha un fra-re que pi-que bart-

xo-les i am les ba-tis-to-les te farà fu-gir.

Moderatto

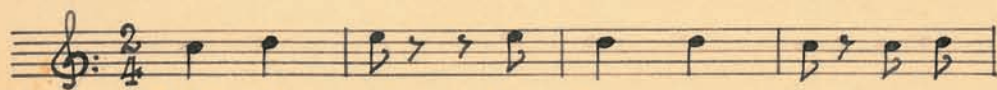
Se-nyor Rei ja som a - ci, ti-ro
ri-ro ti-ro - ri. La pa-lla i les ga-tro-ses peral seu ros-
-si i les co-ses bo-nes les vulle per a mi.

Allegretto

¿ Quin temps sà? Plou i ne-va plou i ne - va.
¿ Quin temps sà? Plou i ne-va i ne-va - rà.

Animato

Dalt d'un pi hi ha un mo - li que re-

-pi-a el tam-bo - ri Va a la u-na va a les dos va a les

tres va a les nou Her-ba se-ca per al bou El bou i la

va-ca ros-se-quen laes-ta-ca i el Pa-re Vi-ca-ri s'ha com-prat un re-li-

ca-ri De que si De que no De Vi-cent el Qui-la-

rró Vi-cent Vi-cent els bous s'en van a la font de Pe-ri

quet Ma-la-rem un par-da-llet si es de or o si es d'ar-

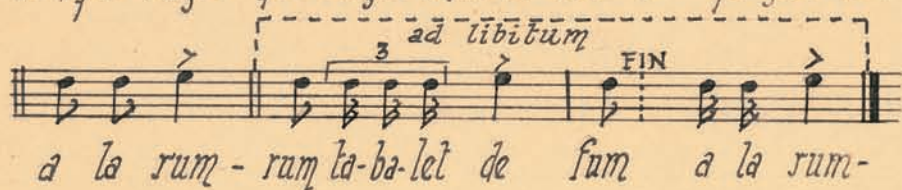

gent que ix-ca la In-fan-ta de re-pent.

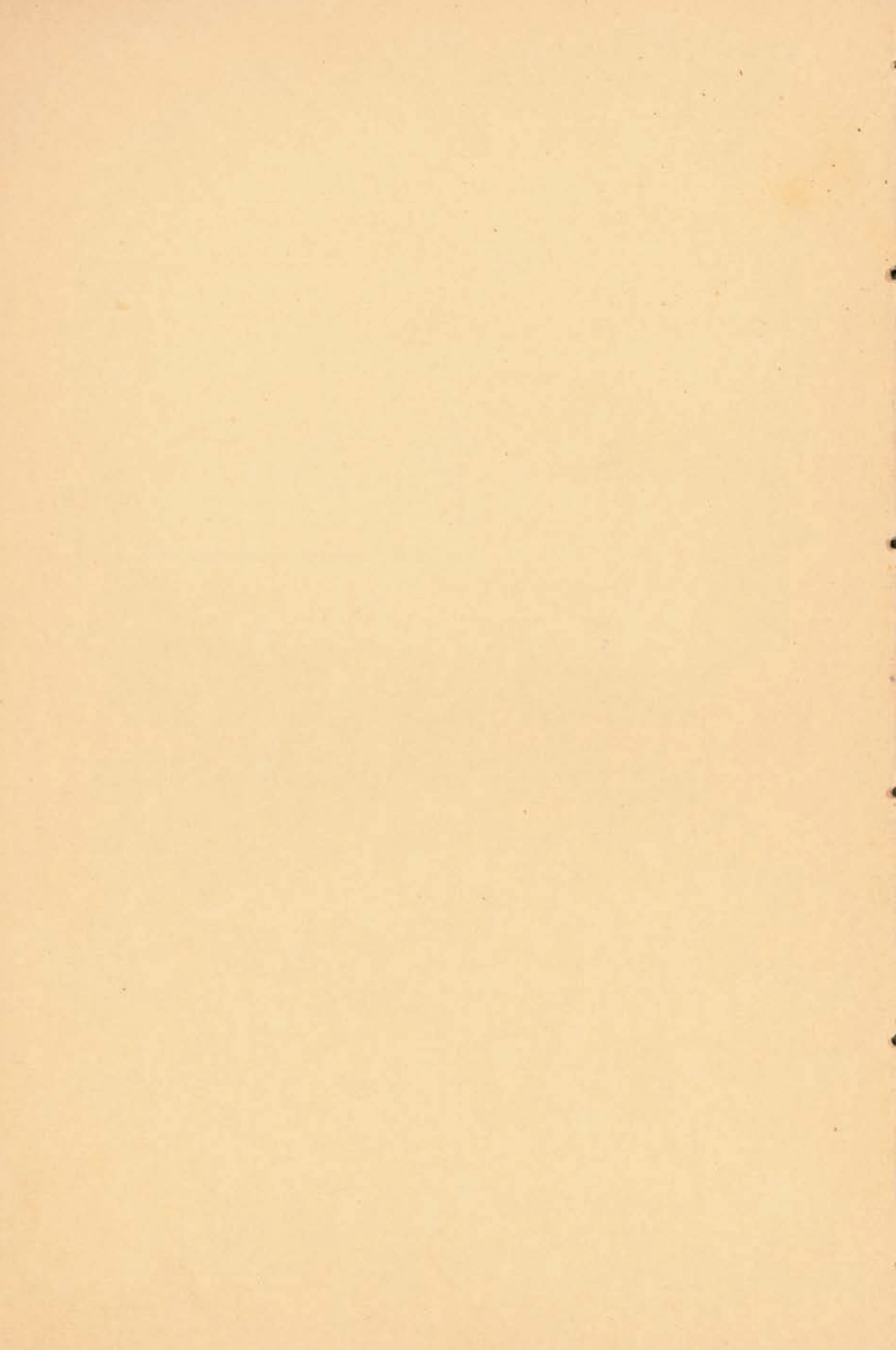
La martxa del Rei Parbut.

Temps de habanera

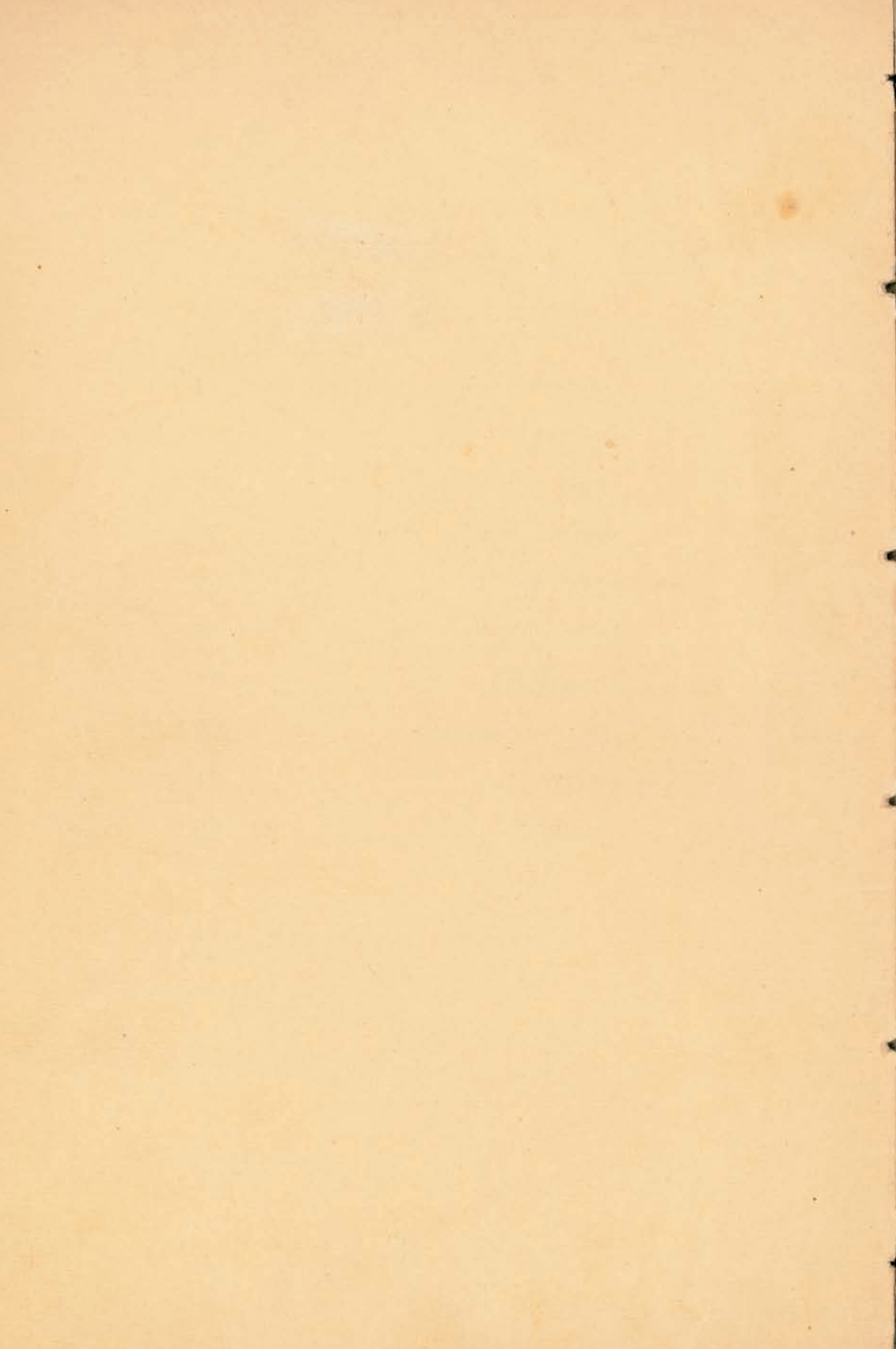
The musical score is written for piano in 2/4 time, with a tempo marking of "Temps de habanera". It consists of five systems of music, each with a grand staff (treble and bass clefs). The first system begins with a treble clef and a 2/4 time signature. The music features a mix of chords and single notes, with some measures containing triplets. The second system continues the piece with similar rhythmic patterns. The third system introduces a more complex chordal texture. The fourth system features a prominent melodic line in the treble clef, often with a slur over it, and a bass line with eighth notes. The fifth system concludes the piece with a final cadence, including a triplet in the treble clef.

ÍNDEX

DEDICATORIA.	1
PROEMI.	3
ACTE PRIMER.	7
ACTE SEGON.	19
ACTE TERCER.	37
ACTE CUART.	55
ACABAMENT.	71
MUSICALITZACIÓ.	75
INDEX.	81
COLOFO:	85

ESTE RETAULE, del qual és autor Manuel Segarra Ribés, amb Proemi i paraules finals de Bernat Artola Tomàs, vestulari de Maria del Lledó Segarra Blanch, musicalització de Vicent Sales Rovira i decoració de L. Sales Poli, fon estrenat privadament el dia de l'Assunció de la Mare de Deu d'agost, de l'any 1939. Any de la Victòria; al Mas de Guimerà, Terme de Benadresa.

LA VIGILIA de la festa de la Magdalena de l'any 1940, 24 de febrer, fon solemnement representat al casal de la Societat Castellonense de Cultura, amb motiu de l'iniciació de les activitats de la dita societat després de la guerra de la Lliberació Nacional i com a homenatge al gran Mestre costumbrista de la Plana, **JOSEP PASQUAL TIRADO**, mort en la Vila durant les dies de la dominació marxista.

- En esta representació prengueren part:
- Per **La Infanta**: veu de la senyoreta Maria Lluïsa Simón Matutano; moviments del ninot portats per Vicent Sales Rovira.
 - Per **Josepa Maria**: veu de la senyoreta Rosita Nebot i Candevila; moviments per Manuel Pelàez Gas.
 - Per **El Rei Barbut**: veu de Bernat Artola Tomàs; moviments per Antoni Pascual Felip.
 - Per **Tomba Tossals**: veu de Manuel Segarra Ribés; moviments per Miquel Sanchis.
 - Per **Arranca Pins**: veu de Angel Sánchez Gosalbo; moviments per Xavier Vicent Díaz.
 - Per **Bufa Núvols**: veu de Eduard Codina Armengot; moviments per Enrich Soler Godes.
 - Per **Caguème**: veu de Manuel Segarra Ribés; moviments per Isidre Gimeno.
 - Pel **Príncep Tahor**: veu de Angel Sánchez Gosalbo; moviments per Josep Barberà Ceprià.
 - Pel **Príncep Casse**: veu de Eduard Codina; moviments per Ramon Barberà Ceprià.
 - Per **Gartxolí del Cenillar**: veu de Manuel Segarra Ribés; moviments per Jaume Babiloni.
 - Pel **Pastoret**: veu de M^{ra}. Lluïsa Simón Matutano; moviments per Josep Barberà Ceprià.
 - Per **Una Dona**: veu de Rosita Nebot; moviments per Enrich Soler Godes.
 - Per **Altra dona**: veu de M^{ra}. Lluïsa Simón; moviments per Xavier Vicent.

D'este facsímil de
LA FILLA DEL REI BARBUT

de **Manuel Segarra Ribés**

s'ha fet un tiratge de 500 exemplars
en els tallers de La Imprenta CG
de l'honorable vila de Paterna
el 20 de novembre de 2007,
Dia de les Lletres Valencianes.

ACADÈ
MIAVA
LENCI
ANADE
LALLE
NGUA ~